Zbierka súdnych rozhodnutí

ROZSUDOK SÚDNEHO DVORA (štvrtá komora)

z 26. septembra 2013 *

„Právo obchodných spoločností — Sloboda usadiť sa — Jedenásta smernica 89/666/EHS — Zverejňovanie účtovných dokladov — Pobočka kapitálovej spoločnosti so sídlom v inom členskom štáte — Peňažná sankcia za nezverejnenie v stanovenej lehote — Právo na účinnú súdnu ochranu — Zásada rešpektovania práva na obhajobu — Vhodnosť, účinnosť, primeranosť a odstrašujúci účinok sankcie“

Vo veci C-418/11,

ktorej predmetom je návrh na začatie prejudiciálneho konania podľa článku 267 ZFEÚ, podaný rozhodnutím Oberlandesgericht Innsbruck (Rakúsko) z 29. júla 2011 a doručený Súdnemu dvoru 10. augusta 2011, ktorý súvisí s konaním:

Texdata Software GmbH,

SÚDNY DVOR (štvrtá komora),

v zložení: predseda štvrtej komory L. Bay Larsen, sudcovia J. Malenovský, U. Lõhmus (spravodajca), M. Safjan a A. Prechal,

generálny advokát: P. Mengozzi,

tajomník: M. Aleksejev, referent,

so zreteľom na písomnú časť konania a po pojednávaní z 27. novembra 2012,

so zreteľom na pripomienky, ktoré predložili:

— Texdata Software GmbH, v zastúpení: N. Arnold a T. Raubal, Rechtsanwälte,

— rakúska vláda, v zastúpení: C. Pesendorfer a F. Koppensteiner, splnomocnení zástupcovia,

— vláda Spojeného kráľovstva, v zastúpení: S. Ossowski, splnomocnený zástupca,

— Európska komisia, v zastúpení: G. Braun a K.-P. Wojcik, splnomocnení zástupcovia,

po vypočutí návrhov generálneho advokáta na pojednávaní 31. januára 2013,

vyhlásil tento

* Jazyk konania: nemčina.

Rozsudok

1 Návrh na začatie prejudiciálneho konania sa týka výkladu článku 6 ods. 1 a 3 ZEÚ, článkov 49 ZFEÚ a 54 ZFEÚ, článkov 47 a 50 Charty základných práv Európskej únie (ďalej len „Charta“), článku 6 ods. 2 Európskeho dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd podpísaného v Ríme 4. novembra 1950 (ďalej len „EDĽP“), článku 6 prvej smernice Rady 68/151/EHS z 9. marca 1968 o koordinácii ochranných opatrení, ktoré členské štáty vyžadujú od obchodných spoločností na ochranu záujmov spoločníkov a tretích osôb v zmysle druhého odseku článku 58 zmluvy s cieľom zabezpečiť rovnocennosť týchto ochranných opatrení v rámci celého Spoločenstva (Ú. v. ES L 65, s. 8; Mim. vyd. 17/001, s. 3, ďalej len „prvá smernica“), článku 60a štvrtej smernice Rady 78/660/EHS z 25. júla 1978 o ročnej účtovnej závierke niektorých typov spoločností (Ú. v. ES L 222, s. 11; Mim. vyd. 17/001, s. 21), zmenenej a doplnenej smernicou Európskeho parlamentu a Rady 2009/49/ES z 18. júna 2009 (Ú. v. EÚ L 164, s. 42, ďalej len „štvrtá smernica“), ako aj článku 38 ods. 6 siedmej smernice Rady 83/349/EHS z 13. júna 1983 o konsolidovaných účtovných závierkach (Ú. v. ES L 193, s. 1; Mim. vyd. 17/001, s. 58, ďalej len „siedma smernica“) vychádzajúcej z článku 54 ods. 3 bodu g) Zmluvy.

2 Tento návrh bol podaný v rámci konania o žalobe podanej spoločnosťou Texdata Software GmbH (ďalej len „Texdata“), ktorou namietala proti pokutám, ktoré jej uložil Landesgericht Innsbruck (Prvostupňový súd v Innsbrucku) ako sankcie za nesplnenie si povinnosti predložiť ročné účtovné závierky tomuto súdu poverenému vedením obchodného registra.

Právny rámec

Medzinárodné právo

3 Článok 6 EDĽP, nazvaný „Právo na spravodlivé súdne konanie“, vo svojich odsekoch 1 a 2 stanovuje:

„1. Každý má právo na to, aby jeho vec bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o akomkoľvek trestnom čine, z ktorého je obvinený. Rozsudok musí byť vyhlásený verejne, ale tlač a verejnosť môžu byť vylúčené buď po dobu celého alebo časti procesu v záujme mravnosti, verejného poriadku alebo národnej bezpečnosti v demokratickej spoločnosti, keď to vyžadujú záujmy maloletých alebo ochrana súkromného života účastníkov alebo, v rozsahu považovanom súdom za úplne nevyhnutný, pokiaľ by vzhľadom na osobitné okolnosti mohla byť verejnosť konania na ujmu záujmom spravodlivosti.

2. Každý, kto je obvinený z trestného činu, považuje sa za nevinného, dokiaľ jeho vina nebola preukázaná zákonným spôsobom.“

Právo Únie

Prvá smernica a smernica 2009/101/ES

4 Prvá smernica bola zrušená smernicou Európskeho parlamentu a Rady 2009/101/ES zo 16. septembra 2009 o koordinácii záruk, ktoré sa od obchodných spoločností v zmysle článku 48 druhého odseku zmluvy vyžadujú v členských štátoch na ochranu záujmov spoločníkov a tretích osôb s cieľom zabezpečiť rovnocennosť týchto záruk (Ú. v. EÚ L 258, s. 11), s účinnosťou od 21. októbra 2009.

5 Článok 2 písm. f) smernice 2009/101 stanovuje, že členské štáty prijmú opatrenia potrebné na zabezpečenie, aby spoločnosti uvedené v článku 1 tejto smernice povinne zverejňovali prinajmenšom účtovné doklady za každý finančný rok, ktorých zverejnenie sa vyžaduje najmä na základe štvrtej a siedmej smernice.

6 Článok 7 písm. a) tejto smernice, ktorý má rovnaké znenie ako článok 6 písm. a) prvej smernice, stanovuje, že členské štáty stanovia primerané sankcie aspoň v prípade nezverejnenia účtovných dokladov, ako to vyžaduje článok 2 písm. f) smernice 2009/101.

Štvrtá smernica

7 Podľa článku 47 štvrtej smernice riadne overená ročná účtovná závierka a výročná správa spolu so správou predloženou osobou poverenou vykonaním auditu ročnej účtovnej závierky sa zverejní spôsobom stanoveným právnymi predpismi jednotlivých členských štátov v súlade s článkom 3 prvej smernice.

8 Článok 60a štvrtej smernice stanovuje:

„Členské štáty stanovia pravidlá o sankciách za porušenia vnútroštátnych ustanovení prijatých podľa tejto smernice a prijmú všetky opatrenia potrebné na zabezpečenie toho, aby sa uplatňovali. Predpísané sankcie musia byť účinné, primerané a odrádzajúce.“

Jedenásta smernica 89/666/EHS

9 Jedenásta smernica Rady 89/666/EHS z 21. decembra 1989 o požiadavkách na sprístupnenie údajov týkajúcich sa pobočiek zriadených v určitom členskom štáte určitými druhmi obchodných spoločností, ktoré sa spravujú právom iného štátu (Ú. v. ES L 395, s. 36; Mim. vyd. 17/001, s. 100, ďalej len „jedenásta smernica“), sa týka pobočiek kapitálových spoločností. Jej prvé, štvrté a deviate odôvodnenia stanovujú:

„… s cieľom uľahčiť výkon práva usadiť sa vo vzťahu k spoločnostiam uvedenému v článku 58 zmluvy, stanovuje článok 54 ods. 3 písm. g) zmluvy a Všeobecný program zrušenia obmedzení slobody usadiť sa nevyhnutnosť koordinácie ochranných opatrení požadovaných od spoločností v členských štátoch na ochranu záujmov ako spoločníkov, tak aj tretích osôb;

…

… keďže chýbajúca koordinácia, najmä v oblasti uverejňovania, vedie v oblasti ochrany spoločníkov a tretích osôb k rozdielom medzi spoločnosťami pôsobiacimi v iných členských štátoch tým, že vytvorili pobočky, a medzi spoločnosťami, ktoré tam pôsobia na základe založenia dcérskych spoločností;

…

… vnútroštátne právne predpisy, ktoré ustanovujú zverejňovanie účtovných dokladov týkajúcich sa pobočky, stratili svoje opodstatnenie, keď sa zaviedla koordinácia vnútroštátnych právnych predpisov v oblasti vypracovania, overenia a zverejňovania účtovných dokladov spoločností; … je preto dostačujúce uverejňovať v registri pobočky účtovné doklady overené a zverejnené spoločnosťou“.

10 Článok 1 ods. 1 a 2 jedenástej smernice stanovuje:

„1. Listiny a údaje týkajúce sa pobočiek vytvorených v členskom štáte spoločnosťami, ktoré sa spravujú právnymi predpismi iného členského štátu a na ktoré sa vzťahuje smernica 68/151/EHS, sú zverejňované v súlade s článkom 3 uvedenej smernice podľa právnych predpisov členského štátu, v ktorom sa nachádza pobočka.

2. Ak sa požiadavky na zverejňovanie vzťahujúce sa pobočky odlišujú od požiadaviek vzťahujúcich sa na spoločnosť, majú v prípade operácií s pobočkou prednosť požiadavky vzťahujúce sa na pobočku.“

11 Na základe ustanovení článku 2 ods. 1 písm. g) jedenástej smernice v spojení s jej článkom 3 sa povinnosť zverejnenia upravená v článku 1 tejto smernice týka len účtovných dokladov spoločnosti, ako boli vyhotovené, overené a zverejnené podľa práva členského štátu, ktorým sa dotknutá spoločnosť spravuje, a to v súlade najmä so štvrtou a siedmou smernicou.

12 Článok 12 tejto smernice stanovuje, že „členské štáty ustanovia primerané sankcie pre prípad, že nedôjde k zverejneniu stanovenému v článkoch 1, 2, 3…“

Rakúske právo

13 V zmysle § 277 ods. 1 Zákonníka o obchodných spoločnostiach (Unternehmensgesetzbuch, dRBl 219/1897) v znení platnom vo veci samej (ďalej len „UGB“) sú zákonní zástupcovia kapitálových spoločností povinní po prerokovaní na valnom zhromaždení a v deväťmesačnej lehote odo dňa vypracovania súvahy predložiť registrovému súdu príslušnému podľa sídla spoločnosti účtovnú závierku, výročnú správu, prípadne správu o riadení spoločnosti, a to spolu so schválením, s odmietnutím schválenia alebo výhradami v tomto ohľade.

14 § 280a UGB s názvom „Povinnosť zverejnenia prináležiaca pobočkám zahraničných kapitálových spoločností“ stanovuje, že zástupcovia pobočiek zahraničných kapitálových spoločností sú povinní zverejniť v nemeckom jazyku účtovné dokumenty vypracované, overené a zverejnené podľa práva uplatňujúceho sa v hlavnom sídle spoločnosti v súlade s § 277, 281 a 282 UGB.

15 § 283 UGB s názvom „Peňažné pokuty“ v znení sprievodného zákona k rozpočtu na rok 2011 (Budgetbegleitgesetz, BGBl I 111/2010, ďalej len „BBG“) znie takto:

„1. Bez toho, aby boli dotknuté všeobecné ustanovenia obchodného práva, členovia predstavenstva alebo likvidátori sú povinní dodržiavať v stanovených lehotách §… 277 až 280, členovia dozornej rady sú povinní dodržiavať § 270 a v prípade miestnej pobočky zahraničnej kapitálovej spoločnosti osoby, ktoré majú právomoc zastupovať ju, sú povinné dodržiavať § 280a, inak ich môže súd odsúdiť na zaplatenie pokuty od 700 do 3 600 eur. Pokuta sa uloží po uplynutí lehoty na zverejnenie. Táto pokuta sa uloží opätovne každé dva mesiace až do okamihu, kým si uvedené osoby nesplnia povinnosti.

2. Pokiaľ k zverejneniu nedošlo pred uplynutím stanovenej lehoty a pokiaľ zverejnenie nebolo oznámené súdu najneskôr v deň predchádzajúci prijatiu uznesenia o pokute, uznesením sa bez predchádzajúceho konania uloží pokuta vo výške 700 eur. Toto opatrenie sa neuplatní v prípade, keď nepredvídateľná a neodvrátiteľná udalosť zjavne zabránila orgánu uvedenému v odseku 1 uskutočniť zverejnenie včas. V takomto prípade, pokiaľ ešte nedošlo k zverejneniu, sa platnosť uznesenia preruší na obdobie štyroch týždňov po skončení udalosti, ktorá bránila zverejneniu. Uznesenia o uložení pokuty sa oznamujú alebo doručujú ako žaloby. Dotknutý orgán môže napadnúť uznesenie v lehote štrnástich dní, v opačnom prípade toto uznesenie nadobúda právoplatnosť. V námietkach musí uviesť

dôvody odôvodňujúce nesplnenie si povinností uvedených v odseku 1. V prípade uplynutia lehoty na podanie námietok možno rozhodnúť o vrátení veci do pôvodného stavu… Pokiaľ sú námietky podané oneskorene alebo sú neodôvodnené, súd ich rozhodnutím zamietne.

3. Včasné podanie odôvodnených námietok má za následok neuplatniteľnosť uznesenia o pokute. O uplatnení pokuty je potom potrebné rozhodnúť rozhodnutím prijatým v rámci riadneho konania. Pokiaľ nie je namieste ukončiť konanie, možno bez predchádzajúceho varovania uložiť pokutu od 700 do 3 600 eur. Dotknutý orgán môže podať odvolanie proti pokute uloženej v rámci riadneho konania…

4. Pokiaľ k zverejneniu stále nedošlo v lehote dvoch mesiacov po uplynutí posledného dňa stanovenej lehoty, je potrebné uložiť novú pokutu vo výške 700 eur. Pokiaľ nezverejnenie pretrváva, platí to aj pre každé ukončené nasledujúce dvojmesačné obdobie; pokiaľ sa proti takémuto rozhodnutiu o uložení pokuty podajú námietky, rozhodnutie o uložení pokuty sa musí zverejniť.

…

6. Povinnosť zaplatiť pokuty trvá aj v prípade, keď si sankcionované osoby splnili povinnosť alebo keď sa splnenie tejto povinnosti stalo nemožným.

7. Povinnosti, ktoré prislúchajú zákonným zástupcom na základe… § 277 až 280a, sa vzťahujú aj na dotknutú spoločnosť. Pokiaľ si táto spoločnosť nesplní povinnosti prostredníctvom týchto orgánov, analogicky sa na ňu uplatnia odseky 1 až 6 a uloží sa jej povinnosť spoločne a nerozdielne zaplatiť pokutu.“

16 Zo spisu predloženého Súdnemu dvoru vyplýva, že podľa prechodných ustanovení novelizovaného § 283 UGB tento paragraf v znení BBG nadobudol účinnosť 1. januára 2011 a možno ho uplatniť len na porušenia, ku ktorým došlo po tomto dátume. Z dôvodovej správy k návrhu BBG však vyplýva, že v prípadoch, keď povinnosť zverejnenia nebola splnená v období od 1. januára 2011 do 28. februára 2011 vrátane, konanie o uložení pokuty sa mohlo začať najskôr 1. marca 2011, a to výlučne na základe uznesenia.

Spor vo veci samej a prejudiciálna otázka

17 Texdata, spoločnosť s ručením obmedzeným so sídlom v Nemecku, sa zaoberá predajom a vývojom softvéru. V Rakúsku vykonáva činnosť prostredníctvom pobočky, ktorá bola do rakúskeho obchodného registra zapísaná 4. marca 2008 ako pobočka spoločnosti so sídlom v inom členskom štáte.

18 Dvoma uzneseniami z 5. mája 2011 Landesgericht Innsbruck uložil uvedenej spoločnosti na základe § 283 ods. 2 UGB v znení BBG dve pokuty, každú vo výške 700 eur, z dôvodu, že nepredložila ročné účtovné závierky za dve účtovné obdobia ukončené k 31. decembru 2008 a 31. decembru 2009 v stanovenej lehote, konkrétne podľa prechodných ustanovení buď do 28. februára 2011, alebo do dňa predchádzajúceho prijatiu týchto uznesení.

19 Dňa 23. mája 2011 Texdata v rámci stanovej lehoty podala na ten istý súd dve námietky proti uvedených uzneseniam. Na podporu svojich námietok uvádza jednak, že z dôvodu, že jej nebola zaslaná predchádzajúca výzva, bolo uplatnenie sankcie za porušenie povinnosti zverejnenia podľa § 283 UGB v znení BBG protiprávne a jednak, že ročné účtovné závierky boli včas predložené Amtsgericht Karlsruhe (Nemecko), ktorý je územne príslušným súdom vzhľadom na štatutárne sídlo spoločnosti, a že boli dlhodobo prístupné prostredníctvom elektronického prístupu k údajom tohto súdu.

20 V ten istý deň Texdata predložila predmetné ročné účtovné závierky Landesgericht Innsbruck, ktorý ich zapísal do obchodného registra 25. a 26. mája 2011.

21 Dvoma rozhodnutiami z 25. mája 2011 uvedený súd rozhodol o neuplatniteľnosti uznesení prijatých 5. mája 2011 z dôvodu včasného podania námietok. Vzhľadom na skutočnosť, že sporné ročné účtovné závierky boli predložené po uplynutí stanovenej lehoty, tento súd v rámci riadneho konania opätovne uložil dve pokuty v rovnakej výške na základe § 283 ods. 3 a 7 UGB v znení BBG.

22 Vnútroštátny súd, ktorému bolo predložené odvolanie spoločnosti Texdata proti uvedeným rozhodnutiam, si kladie otázku, či je systém rakúskych sankcií vyplývajúci zo zmien doplnených v roku 2011, ktorý stanovuje okamžité uloženie pokuty spoločnosti, ktorá nepredloží svoju ročnú účtovnú závierku príslušnému súdu, zlučiteľný s právom Únie.

23 Uvedený súd uvádza, že pred novelizáciou v roku 2011 bola medzi rakúskymi súdmi poverenými vedením obchodných registrov ustálená prax, v rámci ktorej sa po prekročení lehoty deviatich mesiacov stanovenej v § 277 a 283 UGB zaslala spoločnosti, ktorá si nesplnila povinnosť, neformálna výzva, v ktorej jej bola poskytnutá dodatočná lehota štyroch týždňov. Pokiaľ po uplynutí tejto lehoty táto povinnosť naďalej nebola splnená, došlo k zaslaniu druhej výzvy na predloženie všetkých účtovných závierok v stanovenej lehote alebo na preukázanie, že sa táto povinnosť neuplatňuje, pričom za nevyhovenie tejto výzve hrozila pokuta. Súdy uložili pokutu len v prípade, že ani tento posledný krok neviedol k želanému výsledku a že nebolo ani poukázané na nijakú prekážku splnenia si tejto povinnosti.

24 Vnútroštátny súd uvádza skutočnosti, ktoré považuje za „štrukturálne problémy“ vnútroštátneho konania, konkrétne po prvé neprimerané formálne požiadavky vedúce jednak k zamietnutiu oneskorených alebo neodôvodnených námietok a jednak k zákazu uvádzať nové dôvody v štádiu odvolania, ibaže by ich predchádzajúce neuvedenie bolo možné ospravedlniť, po druhé absenciu záruky uskutočnenia pojednávania, po tretie porušenie práv na obhajobu vyplývajúce z nemožnosti predložiť pripomienky predtým, než je pokuta uplatnená, po štvrté uplatnenie zákonnej domnienky zodpovednosti, ktorej dôsledkom je presun dôkazného bremena na spoločnosť, po piate neprimerané prekluzívne lehoty a neexistenciu predchádzajúcej výzvy, dôsledkom čoho je právna neistota spoločností so sídlom v inom členskom štáte, ako aj po šieste skutočnosť, že nové pokuty môžu byť uložené v prípade trvajúceho nesplnenia si povinnosti bez toho, aby pôvodné rozhodnutia o uložení pokuty nadobudli právnu silu rozhodnutej veci.

25 Za týchto okolností Oberlandesgericht Innsbruck rozhodol prerušiť konanie a položiť Súdnemu dvoru túto prejudiciálnu otázku:

„Bráni právo Únie vo svojom platnom znení, predovšetkým:

[a)] sloboda usadiť sa podľa článkov 49 ZFEÚ a 54 ZFEÚ;

[b)] všeobecná právna zásada (článok 6 ods. 3 ZEÚ) účinnej právnej ochrany (zásada efektivity);

[c)] právo byť vypočutý podľa článku 47 ods. 2 [Charty] (článok 6 ods. 1 ZEÚ) a článku 6 ods. 2 [EDĽP] (článok 6 ods. 1 ZEÚ);

[d)] zásada *ne bis in idem* podľa článku 50 [Charty] alebo

[e)] ustanovenia o sankciách pri postupoch zverejňovania podľa článku 6 [šiestej smernice], článku 60a [štvrtej smernice] a článku 38 ods. 6 [siedmej smernice],

takej vnútroštátnej právnej úprave, podľa ktorej je prekročenie zákonnej deväťmesačnej lehoty na zostavenie a zverejnenie účtovnej uzávierky voči príslušnému súdu, ktorý vedie databázu spoločností (obchodný register),

— bez predchádzajúcej možnosti vyjadriť sa k existencii povinnosti zverejnenia a k eventuálnym prekážkam, a najmä bez predchádzajúceho skúmania, či uvedená účtovná závierka vôbec bola predložená registrovému súdu sídla hlavnej prevádzkarne, a

— bez predchádzajúcej individuálnej výzvy adresovanej spoločnosti alebo orgánom, ktoré sú oprávnené spoločnosť zastupovať, aby si splnili povinnosť zverejniť účtovnú závierku,

dôvodom na to, aby tento súd bezodkladne uložil spoločnosti a každému orgánu, ktorý je oprávnený spoločnosť zastupovať, peňažnú pokutu vo výške najmenej 700 eur z dôvodu absencie dôkazu o tom, že táto povinnosť bola splnená, a to na základe fikcie, že spoločnosť a jej orgány si vlastným zavinením nesplnili povinnosť zverejniť účtovnú závierku, a v prípade ďalšieho omeškania za každé dva mesiace bezodkladne uložil spoločnosti a orgánom oprávneným spoločnosť zastupovať ďalšie peňažné pokuty vo výške najmenej 700 eur, opäť z dôvodu absencie dôkazu o opaku a na základe fikcie, že spoločnosť a jej orgány si nesplnili povinnosť zverejniť účtovnú závierku vlastným zavinením?“

O prípustnosti návrhu na začatie prejudiciálneho konania

26 V prvom rade sa rakúska vláda odvoláva na neprípustnosť návrhu na začatie prejudiciálneho konania, pričom tvrdí, že vnútroštátny súd nesprávne opísal vnútroštátnu právnu úpravu uplatňujúcu sa na spor vo veci samej, takže je málo pravdepodobné, že by Súdny dvor mohol poskytnúť užitočnú odpoveď na položené otázky, ktorá by nebola čisto hypotetická.

27 Navyše podľa tejto vlády z uvedeného návrhu a najmä z otázok týkajúcich sa zásady efektivity vyplýva, že Súdnemu dvoru je adresovaná žiadosť o výklad vnútroštátneho práva. Určiť, či relevantná vnútroštátna právna úprava konkrétne spĺňa požiadavky ekvivalencie a efektivity však prislúcha výlučne vnútroštátnym súdom.

28 V tomto ohľade však treba pripomenúť, že konanie podľa článku 267 ZFEÚ podľa ustálenej judikatúry vychádza z jasného rozdelenia právomocí medzi vnútroštátne súdy a Súdny dvor, pričom výlučne Súdny dvor je oprávnený rozhodovať o otázkach výkladu alebo platnosti aktov Únie uvedených v tomto článku. V rámci toho Súdnemu dvoru neprináleží posudzovať výklad ustanovení vnútroštátneho práva ani rozhodnúť, či je výklad tohto práva zo strany vnútroštátneho súdu správny (pozri najmä rozsudky z 18. januára 2007, Auroux a i., C-220/05, Zb. s. I-385, bod 25; zo 7. októbra 2010, dos Santos Palhota a i., C-515/08, Zb. s. I-9133, bod 18, ako aj z 21. októbra 2010, Idryma Typou, C-81/09, Zb. s. I-10161, bod 35).

29 Z toho vyplýva, že Súdnemu dvoru prináleží, aby zohľadnil skutkový a právny kontext, z ktorého vyplývajú prejudiciálne otázky, ako je vymedzený v rozhodnutí vnútroštátneho súdu (rozsudky z 29. apríla 2004, Orfanopoulos a Oliveri, C-482/01 a C-493/01, Zb. s. I-5257, bod 42, ako aj z 23. apríla 2009, Angelidaki a i., C-378/07 až C-380/07, Zb. s. I-3071, bod 48). Je preto namieste oprieť sa o výklad rakúskej právnej úpravy vyplývajúci z návrhu na začatie prejudiciálneho konania, ktorý je predpokladom otázky položenej Súdnemu dvoru.

30 Čo sa týka tvrdenia, na základe ktorého je Súdny dvor vyzvaný na výklad vnútroštátneho práva, stačí konštatovať, že z vlastného znenia prejudiciálnej otázky vyplýva, že žiada o výklad ustanovení a zásad práva Únie.

31 V druhom rade vláda Spojeného kráľovstva bez toho, aby priamo podala námietku neprípustnosti, uvádza, že určité časti prejudiciálnej otázky nie sú relevantné na vyriešenie sporu vo veci samej buď z dôvodu, že odkazujú na smernice, ktoré sa neuplatňujú na okolnosti veci samej, alebo z dôvodu, že sa týkajú situácií, ku ktorým vo veci samej nedošlo.

32 Osobitne uvedená vláda na jednej strane tvrdí, že prvá a siedma smernice sa na okolnosti vo veci samej neuplatňujú, kým jedenásta smernica, ktorú vnútroštátny súd neuviedol, sa naopak uplatňuje.

33 Na druhej strane ustanovenia rakúskej právnej úpravy stanovujúce možnosť jednak uplatniť pokuty voči spoločnosti a zároveň voči jej zastupiteľským orgánom a jednak uložiť nové pokuty po uplynutí každej nasledujúcej dvojmesačnej lehoty v prípade trvajúceho porušenia by nemali byť Súdnym dvorom zohľadnené, pokiaľ sa ukáže, že sa neuplatňujú na okolnosti veci samej.

34 Vláda Spojeného kráľovstva vyjadruje tiež pochybnosti týkajúce sa možnosti spätného uplatnenia vnútroštátnej právnej úpravy účinnej od 1. januára 2011 na nesplnenie si povinnosti predloženia účtovných závierok týkajúcich sa účtovných období ukončených 31. decembra 2008 a 31. decembra 2009.

35 Čo sa týka relevantnosti uvádzaných ustanovení, z ustálenej judikatúry vyplýva, že okolnosť, že vnútroštátny súd položil prejudiciálnu otázku s odkazom na určité ustanovenia práva Únie, nebráni tomu, aby Súdny dvor poskytol tomuto súdu všetky prvky výkladu, ktoré môžu byť potrebné na rozhodnutie veci, ktorú prejednáva, či už na ne v položených otázkach odkázal, alebo nie (pozri najmä rozsudky z 21. februára 2006, Ritter-Coulais, C-152/03, Zb. s. I-1711, bod 29; z 10. februára 2011, Vicoplus a i., C-307/09 až C-309/09, Zb. s. I-453, bod 22, ako aj z 22. marca 2012, Nilaş a i., C-248/11, bod 31). V tejto súvislosti prináleží Súdnemu dvoru získať zo všetkých informácií, ktoré poskytol vnútroštátny súd, a najmä z odôvodnenia jeho rozhodnutia prvky práva Únie, ktoré si vyžadujú výklad so zreteľom na predmet sporu (pozri rozsudky z 27. októbra 2009, ČEZ, C-115/08, Zb. s. I-10265, bod 81, a Idryma Typou, už citovaný, bod 31).

36 Preto prvé tvrdenie vlády Spojeného kráľovstva nemôže mať vplyv na prípustnosť návrhu na začatie prejudiciálneho konania.

37 Čo sa týka hypotetických situácií, treba uviesť, že časti vnútroštátnej právnej úpravy opísané v bode 33 tohto rozsudku vnútroštátny súd uviedol najmä s cieľom overiť ich súlad so zásadou *ne bis in idem*.

38 Podľa tejto zásady nikoho nemožno stíhať alebo potrestať v trestnom konaní za trestný čin, za ktorý už bol v rámci Únie oslobodený alebo odsúdený konečným rozsudkom v súlade so zákonom.

39 Ako teda vyplýva zo skutkových okolností zhrnutých v bodoch 18 až 21 tohto rozsudku a potvrdených spoločnosťou Texdata a rakúskou vládou na pojednávaní, tejto spoločnosti bola uložená povinnosť zaplatiť dve pokuty týkajúce sa dvoch samostatných období, a to rokov 2008 a 2009. Keďže Texdata si splnila povinnosť hneď po prijatí napadnutých uznesení, nedošlo k znásobeniu sankcií za tieto obdobia.

40 Za týchto okolností treba konštatovať, že otázka položená pod písmenom d), ktorá sa týka výkladu zásady *ne bis in idem*, je neprípustná.

41 Napokon, čo sa týka údajného retroaktívneho uplatnenia dotknutej vnútroštátnej právnej úpravy, Súdny dvor už rozhodol, že určenie vnútroštátnej právnej úpravy uplatniteľnej *ratione temporis* je otázkou výkladu vnútroštátneho práva, ktorá teda nepatrí do právomoci Súdneho dvora rozhodujúceho v rámci návrhu na začatie prejudiciálneho konania (rozsudok z 21. októbra 2010, Padawan, C-467/08, Zb. s. I-10055, bod 24).

42 Z vyššie uvedeného vyplýva, že tento návrh na začatie prejudiciálneho konania je prípustný, s výnimkou otázky položenej v písmene d), ktorá sa týka výkladu zásady *ne bis in idem*.

O prejudiciálnej otázke

O uplatniteľných ustanoveniach

43 V snahe poskytnúť užitočnú odpoveď vnútroštátnemu súdu a vzhľadom na judikatúru pripomenutú v bode 35 tohto rozsudku treba na úvod určiť, či sa ustanovenia smernice, ktorých výklad požaduje vnútroštátny súd, uplatnia v takej situácii, akou je situácia dotknutá vo veci samej, v ktorej si rakúska pobočka zahraničnej kapitálovej spoločnosti so sídlom v Nemecku nesplnila povinnosť zverejniť ročné účtovné závierky na konci účtovných období týkajúcich sa rokov 2008 a 2009.

44 V tomto ohľade treba konštatovať, že takáto situácia je osobitne upravená jedenástou smernicou a najmä jej článkom 1, ktorý v podstate stanovuje, že akty takej pobočky, ako je pobočka dotknutá vo veci samej, sú zverejňované podľa právnych predpisov členského štátu, v ktorom sa pobočka nachádza, a tiež jej článkom 12, na základe ktorého členské štáty stanovia primerané sankcie pre prípad, že nedôjde k zverejneniu stanovenému najmä v článku 1 tejto smernice.

45 Vzhľadom na osobitosť uvedených ustanovení vo vzťahu k sporu vo veci samej je potrebné rozhodnúť, že tento spor sa spravuje týmito ustanoveniami, nie však ustanoveniami smernice 2009/101 ani štvrtou a siedmou smernicou, ktoré síce takisto stanovujú povinnosť zverejnenia, ale netýkajú sa natoľko špecificky takej situácie, o akú ide v spore vo veci samej.

46 Z vyššie uvedeného vyplýva, že prejudiciálna otázka sa musí chápať v podstate tak, že jej cieľom je zistiť, či sa právo Únie a najmä články 49 ZFEÚ a 54 ZFEÚ, zásady účinnej súdnej ochrany a rešpektovania práva na obhajobu, ako aj článok 12 jedenástej smernice musia vykladať v tom zmysle, že bránia takej vnútroštátnej právnej úprave, akou je právna úprava dotknutá vo veci samej, podľa ktorej sa v prípade prekročenia lehoty deviatich mesiacov stanovenej na zverejňovanie účtovných dokladov okamžite uloží kapitálovej spoločnosti, ktorej pobočka sa nachádza v dotknutom členskom štáte, minimálne pokuta 700 eur, a to bez zaslania predchádzajúcej výzvy a bez poskytnutia možnosti vyjadriť sa k vytýkanému nesplneniu si povinnosti.

47 Keďže cieľom vnútroštátneho systému dotknutého vo veci samej je sankcionovať nesplnenie si povinnosti pobočkami zahraničných kapitálových spoločností zverejniť svoje ročné účtovné závierky, ktorá je harmonizovaná na základe jedenástej smernice, treba v prvom rade odpovedať na otázku pod písmenom e) týkajúcu sa výkladu uvedenej smernice. V druhom rade je nevyhnutné preskúmať otázku pod písmenom a), konkrétne či tento systém predstavuje prekážku slobody usadiť sa, ako je upravená v článkoch 49 ZFEÚ a 54 ZFEÚ. Napokon je potrebné odpovedať na otázku v písmenách b) a c) týkajúcu sa uplatniteľnosti a prípadného porušenia zásad účinnej súdnej ochrany a rešpektovania práv na obhajobu.

O jedenástej smernici

48 Povinnosť zverejňovania dokumentov týkajúcich sa pobočiek vytvorených v určitom členskom štáte spoločnosťami, ktoré sa spravujú právom iného členského štátu, je upravená v článku 1 jedenástej smernice. Túto povinnosť preberajú do rakúskeho práva § 277 ods. 1 a § 280a UGB.

49 Článok 12 jedenástej smernice ukladá členským štátom, aby stanovili primerané sankcie pre prípad nezverejnenia účtovných dokladov. Uvedená smernica však neobsahuje presnejšie pravidlá v súvislosti so stanovením uvedených vnútroštátnych sankcií a najmä nestanovuje nijaké výslovné kritérium na posúdenie primeranosti týchto sankcií.

50 Za týchto podmienok je potrebné pripomenúť, že hoci si členské štáty zachovávajú právo na výber sankcií, musia najmä zabezpečiť, aby boli porušenia práva Únie postihované sankciami, ktoré budú účinné, primerané a odstrašujúce (pozri v tomto zmysle rozsudok z 3. mája 2005, Berlusconi a i., C-387/02, C-391/02 a C-403/02, Zb. s. I-3565, bod 65).

51 Súdny dvor najmä rozhodol, že sankcie musia byť primerané závažnosti porušení, ktoré postihujú, a to najmä zabezpečením skutočne odstrašujúceho účinku, pričom musia rešpektovať všeobecnú zásadu proporcionality (pozri analogicky rozsudok z 25. apríla 2013, Asociația Accept, C-81/12, bod 63 a citovanú judikatúru).

52 V tomto ohľade teda opatrenia stanovené vnútroštátnou právnou úpravou nemôžu ísť nad rámec toho, čo je primerané a potrebné na uskutočnenie legitímnych cieľov sledovaných touto právnou úpravou, pričom ak existuje možnosť rozhodnúť sa medzi viacerými primeranými opatreniami, je potrebné sa prikloniť k najmenej obmedzujúcemu, a spôsobené nevýhody nesmú byť neprimerané sledovaným cieľom (pozri v tomto zmysle rozsudky z 9. marca 2010, ERG a i., C-379/08 a C-380/08, Zb. s. I-2007, bod 86, ako aj z 9. februára 2012, Urbán, C-210/10, bod 24).

53 V prejednávanej veci je potrebné uviesť, že tak z článku 50 ods. 2 písm. g) ZFEÚ, ktorý slúžil ako právny základ na prijatie smerníc v oblasti práva spoločností, ako aj zo štvrtého odôvodnenia jedenástej smernice vyplýva, že cieľom zverejňovania spoločností je ochrana záujmov spoločníkov a tretích osôb.

54 Súdny dvor už mal príležitosť rozhodnúť, že základnú zásadu predstavuje skutočnosť, že ročná účtovná závierka musí poskytovať pravdivý a verný obraz o stave aktív a pasív, finančnej situácii, ako i zisku a strate spoločnosti (pozri rozsudky z 27. júna 1996, Tomberger, C-234/94, Zb. s. I-3133, bod 17, opravený uznesením z 10. júla 1997; zo 7. januára 2003, BIAO, C-306/99, Zb. s. I-1, bod 72, ako aj Berlusconi a i., už citovaný, bod 54). Ich zverejňovanie slúži predovšetkým na poskytovanie informácií tretím osobám, ktoré nie sú alebo nemôžu byť dostatočne oboznámené s účtovnou a finančnou situáciou spoločnosti (rozsudok zo 4. decembra 1997, Daihatsu Deutschland, C-97/96, Zb. s. I-6843, bod 22).

55 Vnútroštátnemu súdu prináleží, aby určil, či na základe systému sankcií podľa článku 283 UGB v znení BBG je porušenie povinnosti zverejňovania účtovných dokladov sankcionované za takých vecných a procesných podmienok, ktoré robia sankciu účinnou, primeranou a odstrašujúcou. Súdny dvor však môže vnútroštátnemu súdu poskytnúť relevantný výklad práva Únie, ktorý preň môže byť užitočný na rozhodnutie (rozsudok Asociația Accept, už citovaný, bod 43 a citovanú judikatúru).

56 V tejto veci zo spisu, ktorý má k dispozícii Súdny dvor, vyplýva, že sporná právna úprava v časti relevantnej pre vec samu stanovuje, že v prípade nezverejnenia účtovných dokumentov v lehote deväť mesiacov odo dňa vypracovania súvahy je súd poverený vedením obchodného registra povinný dotknutej spoločnosti uložiť pokutu vo výške minimálne 700 eur, a to prostredníctvom uznesenia, bez predchádzajúcej výzvy a bez možnosti predchádzajúceho vypočutia. Dotknutá spoločnosť má možnosť podať odôvodnené námietky proti uzneseniu v lehote štrnástich dní, čo spôsobuje neuplatniteľnosť uznesenia a vedie k začatiu riadneho konania. Pokiaľ námietky nie sú dôvodné, rozhodnutím možno uložiť pokutu od 700 do 3 600 eur.

57 Pokiaľ ide po prvé o minimálnu výšku pokuty, konkrétne 700 eur, uloženú automaticky v prípade nezverejnenia v stanovenej lehote, je potrebné uviesť, že podľa Komisie táto výška zodpovedá priemernej výške pokút stanovených členskými štátmi za porušenie povinnosti zverejnenia. Ako táto inštitúcia správne tvrdí, je potrebné zohľadniť prísnosť tejto sankcie vo vzťahu k záujmom a finančným rizikám, ktorým môžu byť vystavení obchodní partneri a dotknuté osoby v prípade, keď skutočná finančná situácia určitej spoločnosti nie je zverejnená. Za týchto podmienok prináleží vnútroštátnemu súdu, aby posúdil, či uložená pokuta nie je neprimeraná vo vzťahu k legitímne sledovanému cieľu.

58 Čo sa týka nemožnosti vnútroštátnych súdov poverených uplatňovaním uvedenej pokuty odkloniť sa od jej minimálnej sumy a zohľadniť konkrétne okolnosti danej veci, na začatie riadneho konania stačí, aby dotknutá spoločnosť podala odôvodnené námietky proti pokute, ktorá jej bola uložená, čo umožní, aby príslušný súd zohľadnil konkrétne okolnosti danej veci.

59 Po druhé, čo sa týka deväťmesačnej lehoty odo dňa vyhotovenia súvahy, v ktorej musí dôjsť k zverejneniu, javí sa dostatočne dlhá na to, aby umožnila spoločnostiam splniť si povinnosť zverejnenia bez toho, aby bola spochybnená primeranosť systému sankcií dotknutých vo veci samej. Ako totiž zdôraznil generálny advokát v bode 50 svojich návrhov, dlhšia lehota by mohla poškodiť ochranu tretích osôb, keďže by nemali prístup k najaktuálnejším informáciám, ktoré by im umožňovali oboznámiť sa so skutočnou situáciou dotknutej spoločnosti.

60 Po tretie v perspektíve spočívajúcej v zhodnotení, či možno použiť menej obmedzujúce opatrenia, sa môže javiť relevantné, že podľa vysvetlení rakúskej vlády poskytnutých na pojednávaní sa predchádzajúci systém ukázal ako málo účinný, keďže menej ako polovica spoločností podliehajúcich povinnosti zverejňovania rešpektovala túto povinnosť v požadovaných lehotách. Preto podľa tejto vlády bola Rakúska republika nútená zmeniť systém sankcií platný pred rokom 2011, aby mohla účinnejšie zaručiť rešpektovanie povinnosti zverejňovania. V každom prípade vnútroštátnemu súdu prináleží, aby overil, či je režim sankcií dotknutý vo veci samej dostatočne odstrašujúci na účinné zaručenie zverejňovania.

61 Vzhľadom na predchádzajúce úvahy a s výhradou overení, ktoré má uskutočniť vnútroštátny súd, treba uviesť, že článok 12 jedenástej smernice nebráni takému systému sankcií, akým je systém dotknutý vo veci samej.

O slobode usadiť sa

62 Pokiaľ ide o slobodu usadiť sa, vnútroštátny súd sa v podstate pýta, či sa články 49 ZFEÚ a 54 ZFEÚ musia vykladať v tom zmysle, že bránia takému systému sankcií, aký upravuje § 283 UGB v znení BBG, najmä z dôvodu, že stanovuje sankcie za nezverejnenie aj voči spoločnostiam spadajúcim pod právo iného členského štátu než Rakúskej republiky, ktorých pobočka sa nachádza v Rakúskej republike, hoci by ich účtovné závierky už boli zverejnené a bolo by možné sa s nimi oboznámiť v registri v hlavnom sídle uvedených spoločností.

63 V tomto ohľade je namieste pripomenúť, že článok 49 ZFEÚ ukladá povinnosť odstrániť obmedzenia slobody usadiť sa. V súlade s článkom 54 ZFEÚ sa so spoločnosťami založenými podľa práva členského štátu, ktoré majú sídlo, ústredie alebo hlavnú prevádzkareň v Únii, na účely ustanovení Zmluvy týkajúcich sa slobody usadiť sa zaobchádza rovnako ako s fyzickými osobami, ktoré sú štátnymi príslušníkmi členských štátov. Pre tieto spoločnosti táto sloboda zahŕňa právo vykonávať svoju činnosť v iných členských štátoch prostredníctvom dcérskej spoločnosti, pobočky alebo zastúpenia (pozri rozsudky z 25. februára 2010, X Holding, C-337/08, Zb. s. I-1215, bod 17, a z 25. apríla 2013, Komisia/Španielsko, C-64/11, bod 23).

64 Podľa ustálenej judikatúry je za obmedzenia slobody usadiť sa v zmysle článku 49 ZFEÚ nutné považovať všetky opatrenia, ktoré výkon tejto slobody zakazujú, prekážajú mu alebo ho robia menej príťažlivým (pozri najmä rozsudky Idryma Typou, už citovaný, bod 54; z 29. novembra 2011, National Grid Indus, C-371/10, Zb. s. I-12273, bod 36, a Komisia/Španielsko, už citovaný, bod 26).

65 Povinnosť zverejňovania prináležiaca pobočkám založeným v Rakúsku spoločnosťami, ktoré sa spravujú právom iného členského štátu, stanovuje § 280a UGB, ktorý predstavuje prebratie článku 1 jedenástej smernice do vnútroštátneho práva a ktorého súlad s touto smernicou nebol spochybnený.

66 Naproti tomu sa vo veci napáda systém sankcií uplatňujúci sa v prípade nesplnenia si povinnosti zverejnenia na základe § 283 UGB v znení BBG. Ako vyplýva z bodu 15 tohto rozsudku, ustanovenia uvedeného § 283 stanovujú, že pokuta 700 eur sa uloží uznesením a bez predchádzajúceho konania, pokiaľ po uplynutí lehoty na zverejnenie účtovné doklady neboli predložené príslušnému súdu poverenému vedením obchodného registra bez toho, aby to odôvodňovala nejaká nepredvídateľná alebo neodvrátiteľná skutočnosť. Pokuta sa musí opätovne uložiť každé dva mesiace až do okamihu splnenia si povinnosti zverejnenia. Dotknutá spoločnosť alebo orgán má lehotu 14 dní na predloženie námietok proti akémukoľvek uzneseniu o uložení pokuty. V dôsledku týchto námietok sa prerušuje výkon uznesenia o uložení pokuty a začína sa riadne konanie.

67 Na jednej strane treba v tomto ohľade uviesť, že systém sankcií dotknutých vo veci samej sa bez rozdielu uplatňuje na spoločnosti so sídlom v Rakúsku a na spoločnosti so sídlom v ostatných členských štátoch, ktoré si vytvorili pobočky v Rakúsku. Tento systém preto nemôže viesť k nepriaznivejšiemu vecnému alebo právnemu postaveniu spoločností so sídlami v iných členských štátoch, ktorých pobočka sa nachádza v Rakúsku, vo vzťahu k postaveniu spoločností so sídlom v Rakúsku.

68 Na druhej strane, ako správne uvádza Komisia, nijaká sankcia sa neuloží, ak si dotknutá spoločnosť plní zákonnú povinnosť zverejňovania, ako vyplýva z práva Únie a ako sa uplatňuje vo všetkých členských štátoch. Preto prípadné sankcie nemôžu zakázať usadenie sa prostredníctvom pobočky na území určitého členského štátu, prekážať mu alebo ho robiť menej príťažlivým pre spoločnosť spravujúcu sa právom iného členského štátu.

69 Z toho vyplýva, že systém sankcií, ako ho upravuje § 283 UGB v znení BBG, nemožno považovať za obmedzenie slobody usadiť sa. V dôsledku toho články 49 ZFEÚ a 54 ZFEÚ nebránia takémuto systému.

O zásadách účinnej súdnej ochrany a rešpektovaní práva na obhajobu

70 Svojou otázkou v písmenách b) a c) sa vnútroštátny súd v podstate pýta, či sa všeobecná zásada účinnej súdnej ochrany a všeobecná zásada rešpektovania práva na obhajobu, ako sú potvrdené v článku 47 Charty, ako aj v článku 6 ods. 2 EDĽP, majú vykladať v tom zmysle, že bránia systému sankcií, ktorý sa uplatňuje v prípade nesplnenia si povinnosti zverejňovania účtovných dokladov, ako je upravená v § 283 UGB v znení BBG.

71 Podľa článku 51 ods. 1 Charty sa jej ustanovenia vzťahujú na členské štáty výlučne vtedy, ak vykonávajú právo Únie.

72 V tomto ohľade z ustálenej judikatúry Súdneho dvora v podstate vyplýva, že základné práva zaručené v právnom poriadku Únie sa uplatnia vo všetkých situáciách, ktoré upravuje právo Únie, avšak nie mimo týchto situácií. V tejto súvislosti Súdny dvor už pripomenul, že nemôže posudzovať vzhľadom na Chartu takú vnútroštátnu právnu úpravu, ktorá nepatrí do rámca práva Únie. Naopak, pokiaľ takáto právna úprava patrí do pôsobnosti tohto práva, Súdny dvor, ktorý rozhoduje o prejudiciálnej otázke, musí poskytnúť všetky výkladové prvky, ktoré sú nevyhnutné na to, aby vnútroštátny súd posúdil súlad tejto právnej úpravy so základnými právami, ktorých dodržovanie zabezpečuje (pozri najmä rozsudok z 26. februára 2013, Åkerberg Fransson, C-617/10, bod 19 a citovanú judikatúru).

73 Súdny dvor mal tiež možnosť spresniť, že základné práva zaručené Chartou vykladané v duchu tejto judikatúry, ako aj vysvetlení týkajúcich sa článku 51 Charty sa musia rešpektovať v prípade, keď vnútroštátna právna úprava vstúpi do pôsobnosti práva Únie. Inými slovami, zo skutočnosti, že sa uplatňuje právo Únie, vyplýva uplatnenie základných práv zaručených Chartou (pozri v tomto zmysle rozsudok Åkerberg Fransson, už citovaný, body 20 a 21).

74 V prejednávanej veci sa spor vo veci samej týka sankcie uloženej z dôvodu nedodržania povinnosti zverejnenia, ako ju upravuje jedenásta smernica. Ako vyplýva z bodu 49 tohto rozsudku, normotvorca Únie na základe článku 12 jedenástej smernice ponechal na členských štátoch, aby určili primerané sankcie, a to účinné, primerané a odstrašujúce sankcie, aby zaručili vykonanie povinnosti zverejnenia. V rakúskom práve sú tieto sankcie upravené v § 283 UGB v znení BBG.

75 Z toho vyplýva, že rakúska právna úprava dotknutá vo veci samej predstavuje vykonanie práva Únie v zmysle článku 51 ods. 1 Charty.

76 Preto sa za okolností sporu vo veci samej ustanovenia Charty uplatňujú.

77 Pokiaľ ide o zásadu účinnej súdnej ochrany, článok 47 prvý odsek Charty stanovuje, že každý, koho práva a slobody zaručené právom Únie sú porušené, má za podmienok ustanovených v tomto článku právo na účinný prostriedok nápravy pred súdom.

78 S cieľom zaručiť dodržanie tohto základného práva v rámci Únie článok 19 ods. 1 druhý pododsek ZEÚ ukladá členským štátom povinnosť upraviť v oblastiach, na ktoré sa vzťahuje právo Únie, prostriedky nápravy potrebné na zabezpečenie účinnej súdnej ochrany.

79 Čo sa týka zásady rešpektovania práva na obhajobu, Súdny dvor rozhodol, že toto právo musí byť rešpektované vo všetkých konaniach, ktoré by mohli viesť k uloženiu sankcií, najmä pokút a penále (pozri v tomto zmysle rozsudky z 2. októbra 2003, Thyssen Stahl/Komisia, C-194/99 P, Zb. s. I-10821, bod 30, a z 8. februára 2007, Groupe Danone/Komisia, C-3/06 P, Zb. s. I-1331, bod 68).

80 Pokiaľ ide po prvé o otázku, či je štrnásťdňová lehota na napadnutie sankcie za nezverejnenie v stanovenej lehote zlučiteľná so zásadou účinnej súdnej ochrany, treba pripomenúť, že stanovená lehota musí byť vecne dostatočná na prípravu a podanie účinného opraveného prostriedku (rozsudok z 28. júla 2011, Samba Diouf, C-69/10, Zb. s. I-7151, bod 66).

81 Vzhľadom na to, že povinnosť zverejňovania sa v zásade uplatňuje na všetky také pobočky, akou je pobočka dotknutá vo veci samej, že je presná a všeobecne známa medzi dotknutými osobami, že rakúske právo stanovuje na uskutočnenie tohto zverejnenia lehotu deviatich mesiacov odo dňa vypracovania súvahy a že je možné prerušiť plynutie tejto lehoty, ak nepredvídateľná a neodvrátiteľná okolnosť zabránila včasnému uskutočneniu zverejnenia, štrnásťdňová lehota sa v zásade nejaví ako vecne nedostatočná na prípravu a podanie účinného opravného prostriedku.

82 Pokiaľ ide po druhé o pochybnosti týkajúce sa zákonnej domnienky zodpovednosti, ktorá má za následok presun dôkazného bremena na spoločnosť, treba pripomenúť, že ako vyplýva z bodu 58 tohto rozsudku, na začatie riadneho konania stačí, aby dotknutá spoločnosť podala odôvodnené námietky proti pokute, ktorá jej bola uložená, čo umožní, aby príslušný súd zohľadnil konkrétne okolnosti danej veci.

83 Po tretie, čo sa týka absencie výzvy a možnosti vypočutia, treba pripomenúť, že dodržiavanie práv na obranu v každom konaní začatom proti nejakej osobe, ktoré môže viesť k aktu spôsobujúcemu ujmu, predstavuje základnú zásadu práva Spoločenstva, ktorá musí byť zaručená aj vtedy, ak neexistuje žiadna právna úprava tohto konania. Táto zásada vyžaduje, aby osoby, ktorým sú určené rozhodnutia, ktoré významným spôsobom ovplyvňujú ich záujmy, mohli užitočne vyjadriť svoje stanovisko k skutočnostiam uplatneným v ich neprospech s cieľom odôvodniť sporné rozhodnutie (rozsudok z 15. júna 2006, Dokter a i., C-28/05, Zb. s. I-5431, bod 74 a citovaná judikatúra).

84 Z ustálenej judikatúry však vyplýva, že základné práva nie sú absolútnymi právami, ale môžu obsahovať obmedzenia pod podmienkou, že tie skutočne zodpovedajú cieľom všeobecného záujmu, ktoré predmetné opatrenie sleduje, a z hľadiska sledovaného cieľa nie sú neprimeraným a neadekvátnym

zásahom do samotnej podstaty takto zabezpečených práv (pozri v tomto zmysle rozsudky Dokter a i., už citovaný, bod 75, ako aj z 18. marca 2010, Alassini a i., C-317/08 až C-320/08, Zb. s. I-2213, bod 63 a citovanú judikatúru).

85 Vzhľadom na povahu dotknutého porušenia sa zdá, že za takých okolnosti ako vo veci samej by uplatnenie úvodnej sankcie vo výške 700 eur bez predchádzajúcej výzvy a možnosti vypočutia pred jej uložením nemalo mať vplyv na zásadný obsah dotknutého základného práva, keďže podanie odôvodnených námietok proti rozhodnutiu o pokute vedie k zabráneniu jej okamžitej uplatniteľnosti a k začatiu riadneho konania, v rámci ktorého možno rešpektovať právo byť vypočutý.

86 Rovnako sa zdá, že takýto postup na jednej strane účinne zodpovedá všeobecnému cieľu uznanému Úniou, keďže, ako vyplýva z pripomienok rakúskej vlády, cieľom systému sankcií upraveného v § 283 UGB v znení BBG je zaručiť najrýchlejšie a najúčinnejšie rešpektovanie povinnosti zverejňovania vo všeobecnom záujme lepšej ochrany tretích osôb a spoločníkov. Na druhej strane nič nenaznačuje, že by takýto postup bol neprimeraný sledovanému cieľu.

87 Po štvrté, čo sa týka ďalších prvkov konania, ako sú najmä povinnosť odôvodniť návrh na začatie konania, zákaz predkladať nové dôvody v štádiu odvolania, ako aj neexistencia záruky uskutočnenia pojednávania, Súdny dvor nedisponuje nijakým dôkazom, ktorý by vyvolával pochybnosti o súlade systému sankcií dotknutých vo veci samej so zásadami účinnej súdnej ochrany a rešpektovania práva na obhajobu.

88 V dôsledku toho sa treba domnievať, že systém sankcií dotknutý vo veci samej rešpektuje zásady účinnej súdnej ochrany a rešpektovania práva na obhajobu.

89 Vzhľadom na predchádzajúce úvahy treba na predloženú otázku odpovedať tak, že s výhradou overení, ktoré má uskutočniť vnútroštátny súd, sa články 49 ZFEÚ a 54 ZFEÚ, zásady účinnej súdnej ochrany a rešpektovania práva na obhajobu, ako aj článok 12 jedenástej smernice majú vykladať v tom zmysle, že nebránia takej vnútroštátnej právnej úprave, akou je právna úprava dotknutá vo veci samej, podľa ktorej sa v prípade prekročenia lehoty deviatich mesiacov stanovenej na zverejnenie účtovných dokladov okamžite uloží kapitálovej spoločnosti, ktorej pobočka sa nachádza v dotknutom členskom štáte, minimálne pokuta 700 eur, a to bez zaslania predchádzajúcej výzvy a bez poskytnutia možnosti vyjadriť sa k vytýkanému nesplneniu si povinnosti.

O trovách

90 Vzhľadom na to, že konanie pred Súdnym dvorom má vo vzťahu k účastníkom konania vo veci samej incidenčný charakter a bolo začaté v súvislosti s prekážkou postupu v konaní pred vnútroštátnym súdom, o trovách konania rozhodne tento vnútroštátny súd. Iné trovy konania, ktoré vznikli v súvislosti s predložením pripomienok Súdnemu dvoru a nie sú trovami uvedených účastníkov konania, nemôžu byť nahradené.

Z týchto dôvodov Súdny dvor (štvrtá komora) rozhodol takto:

S výhradou overení, ktoré má uskutočniť vnútroštátny súd, sa články 49 ZFEÚ a 54 ZFEÚ, zásady účinnej súdnej ochrany a rešpektovania práva na obhajobu, ako aj článok 12 jedenástej smernice Rady 89/666/EHS z 21. decembra 1989 o požiadavkách na sprístupnenie údajov týkajúcich sa pobočiek zriadených v určitom členskom štáte určitými druhmi obchodných spoločností, ktoré sa spravujú právom iného štátu, majú vykladať v tom zmysle, že nebránia takej vnútroštátnej právnej úprave, akou je právna úprava dotknutá vo veci samej, podľa ktorej sa v prípade prekročenia lehoty deviatich mesiacov stanovenej na zverejnenie účtovných dokladov okamžite

uloží kapitálovej spoločnosti, ktorej pobočka sa nachádza v dotknutom členskom štáte, minimálne pokuta 700 eur, a to bez zaslania predchádzajúcej výzvy a bez poskytnutia možnosti vyjadriť sa k vytýkanému nesplneniu si povinnosti.

Podpisy